

O zármutku moderního člověka

Dnešní mladí lidé si stěžují na duševní stav tíže, sklíčenosti, nespokojenosti se životem; jako by měli kámen na krku. Nechápu, z čeho to pochází, jak se zbavit toho těžkého pocíťování světa.

Jeden takový mladík – krajně unavený – odpočíval ráno, oddechнул večer; usínal při modlitbě – přemohla ho únava. Opět lehl, aby spal. Vyspal se dosyta. Když vstal zase mu bylo těžko na duši – život se pro něho stal takový temný, těžký, nezajímavý, bez smyslu a cíle, jako hloupá hračka. Cítil se jako „skot v lidském těle“ *(dle starve Siluana)*.

Tak se to stává, když uspokojíme všechny své vášně. Poté, co je ukojíme a vychutnáme si jejich rozkoš, stanou se pro nás mučivé. Přichází na nás temnota, deprese, rozklad, tíže – „život jako by už nebyl životem“.

Ap. Pavel: „Každý (duchovní) bojovník (ať) se všeho zdržuje“ *(1 Kor 9,25; pravosl. znění)*. Ct. Nil Myrotočivý: „Střež se všeho, co se ti líbí.“ My křesťané se máme zříkat všeho, co není nutné pro náš život, ale jen klame naše smysly (tj. přání co nejlépe jíst, déle si pohovět v posteli atd.) Je zbytečné říkat to zcela zesvětlivým lidem – stejně by to nepřijali. Kdo však vede seriosní pozorný způsob života, může přijmout toto svědectví, že nelze uspokojet své žádosti, tj. vášnivě touhy.

Čím více usilujeme o získání všemožných příjemností, tím nešťastnějšími se stáváme v reálném životě – nejen kvůli vnějším okolnostem, jako spíše pro své egoistické a rozkošnické naladění.

Pokud alespoň trochu bojujeme proti svým vášním, život je pro nás zajímavý a obsažný. Ačkoliv zřejmě nedostáváme blahodatnou útěchu, jakou dostávali dříve svatí Otcové, přesto však cítíme vůči životu živý zájem. Schimonachyně Ilarije často opakovala: „Jak jen je duchovní život zajímavý!“

Dnes se můžete setkat se světskými lidmi – a dokonce i s mnichy, pro něž se život stává nezajímavý, temný, omšelý. To se nám stává především proto, že vyhovíme všem svým vášním, čili konáme, co se nám zachce. Tak se stáváme „děťmi hněvu“ *(Ef 2,3)* již zde na zemi. Je to varování: to, co prožíváme zde, nám dává předem pocítit a předokusit, co nás čeká tam – ve věčnosti.

»I vy jste byli mrtví kvůli svým vinám a hříchům, v nichž jste dříve žili podle zvyklostí tohoto světa, dle vůle knížete vládnoucího v ovzduší, ducha působícího nyní v synech odporu, mezi nimiž kdysi i my všichni jsme žili dle svých tělesných žádostí. Plnili jsme přání těla i myšlenek a dle své přirozenosti byli jsme děťmi hněvu stejně jako ostatní.« *(Efezským 2,1—3; pravoslavný překlad)*

Rozlišujeme mezi tím, co tělo opravdu potřebuje, a co je nadbytečná žádostivost čili vášeň. Jeden příklad: Spánek je přirozená potřeba. Svatí Otcové vysvětlovali, kam až tato přirozená potřeba sahá. Když člověk ulehne, usne a spí, kolik potřebuje. Když se probal, znamená to, že organismus se už osvěžil, a je již třeba vstávat. Dříve přece nebyly budíky. Spali takto: lehnul a usnul. Procitnul, což značí, že je nutno vstát. Člověk tak vyhověl své přirozené potřebě spánku a nikoliv vášni.

Svět, jenž „ve zlu leží“ *(1 Jan 5,19)*, nám může pouze předkládat své nabídky pokažení života. Tyto zkažené návrhy nás pak mohou svádět kvůli působení vášni uvnitř člověka. Leč můžeme se těmto světským návrhům vzepřít. Vždyť se říká, že leda mrtvá ryba plave po proudu. Živá ryba překonává odpor, plave proti proudu. Tím spíše se věřící člověk může nepřizpůsobovat se věku tomuto.

Vyhovíme-li vášni sebelásky, samolibosti a rozkošnictví, bude následovat sklíčenost. Právě proto, že jsme uspokojili nějakou jinou vášeň, přicházejí muka sklíčenosti. Začneme-li bojovat proti sklíčenosti či zoufalství, značí to, že naštěstí nejsme ještě definitivně přemoženi. Avšak pokud bojovat nebudeme, upadneme do ještě větší temnoty. Pak už se povezeme jako lavina. Nepřítel nás povede ke stále větším hříchům – dokud se člověk nevzpamatuje a neobrátil se k pokání.

*(Ze sto let staré knihy „Z besed s kavkazským poustevníkem“
– Besedy o modlitbě, jak zachovat duševní pokoj a živou modlitbu v podmínkách současné marnosti)*